

POSTANOWIENIE

Dnia 14 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z powództwa J. J.
przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prezesa Sądu Rejonowego
w W., Prezesa Sądu Okręgowego w W., Prezesa Sądu Okręgowego w X.,
Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...], Prezesa Sądu Okręgowego w S.
i Prezesa Sądu Apelacyjnego w [X.]
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 14 listopada 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 18 czerwca 2013 r., sygn. akt I ACa [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i nie obciąża powoda kosztami postępowania kasacyjnego,
2. przyznaje radcy prawnemu A. P. od Skarbu
Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] kwotę 2700
(dwatysiącesiedemset) zł kosztów nieopłaconej pomocy
prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu
kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 czerwca 2013 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w W. o zasądzenie zadośćuczynienia. Zaskarżając wyrok w całości, pełnomocnik powoda wnioskuje o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania opartą na przesłance przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. Ponadto domagał się przyjęcia skargi do rozpoznania -w wypadku stwierdzenia, że nie zachodzi nieważność postępowania - ze względu na to, iż jest ona „uzasadniona w szczególności w świetle art. 45 k.p.c., na mocy którego, z uwagi na wielość jednostek organizacyjnych o różnej właściwości miejscowej, Sąd Najwyższy winien wskazać sąd okręgowy właściwy do rozpoznania sprawy w I instancji”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia funkcjonującym na rzecz państwa, a więc w interesie publicznym. Stoi ona przede wszystkim na straży wykonywania prawa oraz jego jednolitej wykładni. Interes prywatny uwzględnia zaś tylko na tyle, na ile może się on stać podłożem zaspokojenia interesu ogólnego. Sąd Najwyższy już w okresie obowiązywania kasacji, będącej zwyczajnym środkiem odwoławczym, podkreślał, że podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurisprudencki (postanowienie z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd

Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne.

Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę kasacyjną, nie jest trzecią instancją sądową. Sąd kasacyjny nie sędzi sprawy, lecz rozpoznaje skargę kasacyjną w interesie publicznym, wyjaśniając istotne zagadnienie prawne, dokonując wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów bądź usuwając z obrotu prawnego orzeczenia wydane w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwe. Dlatego nie każda skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania.

Ograniczenia środków zaskarżenia są znane współcześnie w różnych ustawodawstwach. Są one zgodne z zaleceniami Rady Europy, które zmierzają do ograniczenia liczby instancji oraz zezwalają na wprowadzenie środków ograniczających dostęp do sądu najwyższego szczebla. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołując się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, już w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, iż ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne ani z Konstytucją, ani z postanowieniami wiążących Polskę konwencji międzynarodowych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 1998 r., I PZ 54/97, OSNAPUS 1999, nr 3, poz. 92, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 grudnia 1998 r., I PZ 67/98, OSNAPUS 2000, nr 2, poz. 65 oraz uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r. III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53). Takie stanowisko wyraził również Trybunał Konstytucyjny (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 lipca 2000 r., SK 12/99, OTK Zbiór Urzędowy 2000, nr 5, poz. 14).

W niniejszej sprawie nie zachodzą przytoczone przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Nie występuje nieważność postępowania, którą – zdaniem skarżącego – dotknięte jest postępowania zarówno przed Sądem pierwszej, jak i drugiej instancji na skutek rozpoznania sprawy przez sędziów polegających wyłączeniu z mocy samej ustawy na podstawie art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c.

Wchodząca w grę druga część pkt 1 przytoczonego przepisu obejmuje wszystkie sytuacje, w których zachodzące między sędzią a jedną ze stron stosunki prawne powodują, że wynik sprawy może oddziaływać na jego majątkowe albo osobiste prawa lub obowiązki, np. z tytułu odpowiedzialności regresowej. Żadna z takich sytuacji nie zachodzi w sprawie. Dopatrując się nieważności postępowania z powodu omawianej przyczyny, skarżący pomija, że zarówno przepisy ustrojowe sądownictwa, jak i judykatura jednoznacznie wskazują na brak jakichkolwiek istotnych zależności zachodzących między sędzią - organem (podmiotem) władzy sądowniczej - a sądem jako jednostką organizacyjną Skarbu Państwa lub pracodawcą sędziego (art. 79 Prawa o ustroju sądów powszechnych; por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1965 r., II PO 5/65, NP 1966, nr 4, s. 525 i z dnia 22 stycznia 2008 r., II PK 236/07, nie publ., oraz uchwały Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 1993 r., I PZP 30/93, OSNCP 1994, nr 6, poz. 123 i z dnia 28 listopada 2012 r., III CZP 75/12, OSNC 2013, nr 4, poz. 48).

Nie zachodzi także podstawa do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na okoliczność wskazaną przez skarżącego na wypadek stwierdzenia, że nie ma podstaw do uwzględnienia przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c., ponieważ nie odpowiada ona żadnej z pozostałych trzech przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w punkcie pierwszym sentencji postanowienia (art. 398⁹ § 2 k.p.c. i art. 102 w związku z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c.). Podstawę rozstrzygnięcia o przyznaniu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu stanowi § 16 i § 17 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349).

[aw]